

آفتاب یزد – **گروه گزارش:** بحث واگذاری ممیزی کتاب به بخش خصوصی در سال ۹۷ این روزها با واکنش‌های متفاوتی از سوی اهالی هنر و دست اندرکاران امر روبرو شده است. بر اساس مصوبهٔ شوراییعالی انقلاب فرهنگی، مسئولیت اجرای سیاست‌ها و ضوابط نشر کتاب بر عهدهٔ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و البته این روند تا به امروز از افت و خیزهای فراوانی برخوردار بوده است.

حال ممکن است برای هرکسی این سوال پیش‌بیاید که منظور از عبارت ضوابط نشر چیست؟ پاسخ این است: به زبان ساده مقرراتی که شورای عالی فرهنگی برای صدور مجوز نشر کتاب در نظر گرفته است. اما به نازگی اتفاق جالب تری افتاده است. در حالی که ناشران از وضعیت اسفبار تولید کتاب و تیراژ آن می‌نالند، انتشار تصویری از قرارداد چهار میلیارد تومانی وزارت ارشاد با مؤسسه… برای انجام کار «تطبیق کتب با ضوابط نشر کتاب به تعداد ۱۳ میلیون صفحه»، نه‌تنها ناشران بلکه نویسندگان را دچار حیرت کرده است.

اما این ماجرا چگونه لو رفت؟

طی روزهای اخیر فهرستی از بهره مند شدگان حمایت مالی از وزارت ارشاد در پایگاه رسمی این وزارتخانه منتشر شده است. درست شبیه اتفاقی که در مورد فیش‌های حقوقی نجومی در یکی از سازمان‌های رسمی رخ داد یا لیست کسانی که به اسم خیرنگار، مجوز طرح ترافیک گرفتند. حال این اتفاق در مورد کسانی رخ داد که از حمایت مالی وزارت ارشاد برخوردار شده‌اند با این تفاوت که ظاهرا

قراردادی میان یک ناشر بخش خصوصی و وزارت ارشاد منعقد شده که کار بررسی محتوایی و ارزشیابی کتاب را پیش از انتشار به این پیمانکار برون سپاری کرده است. طبق این قرارداد، پیمانکار از مرداد ۹۷ و به مدت ۷ ماه، ۱۲میلیون صفحه کتاب ۴میلیارد تومان در اسفند ۱۳۰۰ هزار ریال کمک کرده است.

سوال مهمی که ممکن است پیش بیاید این است که این ۱۳ میلیون صفحه در عرض چند ماه (مطابق قرارداد) برون سپاری شده است؟ بر اساس اطلاعات منتشر شده در سایت وزارت

اصل ماجرا

در ادامه شفاف‌سازی‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، برای اولین بار فهرست اشخاص حقیقی و حقوقی که در سال ۹۷ از سوی معاونت توسعه مدیریت و منابع این وزار تخانه در قالب فعالیت‌های فرهنگی، هنری و دینی حمایت شده‌اند، منتشر شد. بر اساس آمار اعلام شده، این وزار تخانه در سال ۹۷ به ۸۶ مورد اشخاص حقیقی در قالب فعالیت‌های فرهنگی، هنری و ۹۰۰ میلیون و ۵۰۰ هزار ریال کمک کرده است.

همچنین این وزارت‌تخانه در حوزه حمایت‌های اشخاص حقوقی نیز در ۱۶۱ مورد بالغ بر یک هزار و ۳۰۵ میلیارد ریال، حمایت‌های فرهنگی، هنری و دینی داشته است.

در این بین اختصاص ۴ میلیارد تومان در عرض ۷ ماه برای بررسی ۱۳ میلیون صفحه کتاب به یک بخش خصوصی ابهامات زیادی را در میان

اهالی فرهنگ ایجاد کرد که البته روابط عمومی معاونت فرهنگی توضیحاتی در باره این موضوع ارائه داده است. در این توضیحات آمده: فعالیت‌های نظارت بر کتاب و نشر یک امر نظارتی است و بر اساس ماده ۸ قانون مدیریت خدمات کشوری امر نظارت از وظایف حاکمیتی است و به موجب تبصره ماده ۲۴ همان قانون امور حاکمیتی قابل واگذاری نیست، بر این اساس پدییی است که علی القاعده بررسی کتاب از جمله امور حاکمیتی است و به موجب هیچ قراردادی قابل واگذاری نیست. اما امور اجرایی و اداری آن می‌تواند به موجب ماده ۱۳ قانون مدیریت خدمات کشوری واگذار شود. براساس این قانون امور تصدی‌های اجتماعی، فرهنگی و خدماتی با رعایت اصول بیست‌ونهم و سی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از طریق توسعه بخش تعاونی و خصوصی و نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی تعیین صلاحیت شده و با نظارت و حمایت دولت انجام می‌شود که براساس بند ۲ همین ماده خرید خدمات از بخش تعاونی و خصوصی و نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی ازجمله این امور است.

این معاونت تصریح کرد: در همین راستا این وزار تخانه برای اینکه بتواند نظارت بر حوزه نشر و کتاب را با دقت، سرعت و بدون استفاده در دستگاه اجرایی و قره برد کردن دولت به نحو احسن انجام دهد، امور اجرایی و اداری این حوزه را از طریق قرار داد به یک مؤسسه واگذار کرده است. به موجب همین قرارداد امر بررسی و تطبیق بر اساس ضوابط نشر و ابلاغیات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در چارچوب قانون، تحت نظارت معاونت امور فرهنگی و دفتر توسعه کتاب و کتابخوانی انجام می‌شود. بر این اساس نظارت بر کتاب و نشر بر خلاف تفسیر و برداشت صورت گرفته خصوصی‌سازی نشده بلکه امور اجرایی و اداری آن به موجب قرارداد به مؤسسه…به عنوان یکی از مؤسسات ارائه‌دهنده خدمات و در ارتباط با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سپرده شده است.

۴میلیارد تومان برای ۷ ماه ممیزی کتاب!

ارشاد، مؤسسه طرف قرارداد باید کتاب‌هایی را که در عرض ۷ ماه ۱۳ میلیون صفحه کتاب را با ضوابط نشر تطبیق دهد که معنی تفسیری این عبارت آن است که کتاب‌هایی که از سوی ناشران به اداره کتاب وزارت ارشاد می‌رفته می‌بایست بررسی شده و افراد بررسی کتاب‌ها را ارزشیابی کرده و موارد مغایر را اعلام کنند.

قبل از این قرارداد کتاب‌ها در وزارت ارشاد چگونه ارزشیابی می‌شد؟

بابک سلطانی مدیر اجرایی یک انتشارات فعال در تهران در خصوص مراحل بررسی یک کتاب در وزارت ارشاد به خبرنگار آفتاب‌یزد می‌گوید: وقتی یک کتاب از سوی ناشر وارد وزارت ارشاد می‌شود چند هفته خون به اصطلاح رستم را طی می‌کند تا مجوز بگیرد. قبل از اینکه کار را به پیمانکار اخیر بسپارند روند کار اینگونه بود که کتاب به محض ثبت در اداره کتساب از لحاظ موضوعی بررسی سطحی می‌شد تا مشخص شود چقدر برای بررسی زمان نیاز دارد. اگر کتاب علمی باشد یا کتاب‌های قرآنی مجوز آنها سریع‌ا صادر و چاپ کتاب بلامنع می‌شود.

وی افزود:وضعیت برای کتاب‌های داستان، رمان، شعر، سیاسی و جامعه فرق می‌کند. ناشران این کتاب‌ها ۲ هفته تا ۲ ماه باید صبر کنند تا کتاب‌ها با دقت ارزشیابی شوند. در باره داستان و شعر این روند ممکن است طولانی تر هم بشود. این مدیر اجرایی افزود: در همین ساختمان وزارت ارشاد دبیران علمی در نظر گرفته شده که هر کتاب با هر موضوع به بخش و دبیر علمی مربوط ارجاع می‌شود و آنها کتاب‌ها را به گروه‌های بررسی می‌فرستد نزدیک به ده گروه و شاید هم بیشتر فعال هستند که گفته می‌شود بر موضوعات اشرف دارند. در این گروه‌ها که زیرنظر یک دبیر است دبیر یا همان سرگروه کتاب را به بررسی خاص می‌دهد. بررسی‌ها سگرت هستند و هیچ نویسنده و ناشری نام

شده که هر کتاب با هر موضوع به بخش و دبیر علمی مربوط ارجاع می‌شود و آنها کتاب‌ها را به گروه‌های بررسی می‌فرستد نزدیک به ده گروه و شاید هم بیشتر فعال هستند که گفته می‌شود بر موضوعات اشرف دارند. در این گروه‌ها که زیرنظر یک دبیر است دبیر یا همان سرگروه کتاب را به بررسی خاص می‌دهد. بررسی‌ها سگرت هستند و هیچ نویسنده و ناشری نام

گزارش آفتاب یزد از یک برون سپاری پر حاشیه

۴میلیارد تومان برای ۷ ماه ممیزی کتاب!

وقتی یک کتاب از سوی ناشر وارد وزارت ارشاد می‌شود چند هفته خون به اصطلاح رستم را طی می‌کند تا مجوز بگیرد. قبل از اینکه کار را به پیمانکار اخیر بسپارند روند کار اینگونه بود که کتاب به محض ثبت در اداره کتاب از لحاظ موضوعی بررسی سطحی می‌شد تا مشخص شود چقدر برای بررسی زمان نیاز دارد. اگر کتاب علمی باشد یا کتاب‌های قرآنی مجوز آنها سریع‌ا صادر و چاپ کتاب بلامنع می‌شود.

بررسی‌های کتاب چه کسانی هستند؟

بر مبنای بررسی‌های صورت گرفته از اظهارات ناشران، سرگروه‌ها می‌توانند افرادی را به عنوان سررس کتاب در نظر بگیرند. مثلا دانشجویان، روزنامه نگاران، اساتید دانشگاه و معلمین می‌توانند با صلاحدید سرگروه در بخشی که مسلط هستند کتابی را تحویل گرفته و مطابق با ضوابطی که به او اعلام شده بررسی کنند. بررسی‌ها می‌توانند از هر طیفی باشند، طلاب و روحانی، اصولگرا، اصلاح طلب و…که هر کدام از این‌ها می‌توانند سخت گیر یا آسان گیر باشند.

سلطانی می‌گوید: همه چیز به شانس ناشر یا نویسنده بستگی دارد و بنا به حال کسی که دست بررس بگیرد و کتابش قلع و قمع شود!

۴ میلیارد تومان برای بررسی کتاب؟!

با این وصف به نظر می‌رسد برون سپاری بررسی کتاب به یک پیمانکار از سوی وزارت ارشاد، شرایط را قدری متفاوت تر کرده است.

از مرداد سال قبل تا اسفند همان سال ۱۳میلیون صفحه کتاب ارائه شده از سوی ناشران به وزارت ارشاد برای بررسی، طی پروسه ۷ ماهه و طی یک قرارداد، به یک مؤسسه پیمانکار با مبلغ ۴ میلیارد تومان واگذار شد.

عباس مویدی که خود ناشر است، در خصوص شرایط جدید بررسی کتاب معترضانه به آفتاب‌یزد می‌گوید: شما فرض کن پیمانکار جدید بخواهد صدها بررس استخدام کند و با دادن پولی کار بررسی را به آنها بدهد، این اصلا عملی نیست. وی افزود: احتمالاً یک برنامه نویس حرفه‌ای نرم‌افزاری را طراحی کرده که فیلترینگ هوشمند انجام می‌دهد، فقط کافیست ضوابط مورد نظر در نرم‌افزار اعمال شود آن وقت دیگر نیازی نیست که لکشکر بررسی‌ها خود را به زحمت بیندازند و کتاب‌ها را بخوانند!

این ناشر می‌گوید: وضع نشر خرابتر از آن است که کسی بخواهد به اینگونه موارد اعتراض کند چون به هر حال وزارت ارشاد کار خود را قانونی جلوه می‌دهد و استدلال‌های خاص خود را خواهد داشت.

مویدی می‌گوید: وزارت ارشاد مبلغ ۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان به پیمانکار کتاب داده، شک نکنید این وسط مالیاتی هم لفت و لیس می‌شود از جمله اینکه ما شنیده‌ایم نزدیک به ۱ میلیارد این پول در سال ۹۷ صرف امور غیر مرتبط شده است؛ همانطور که در غائله توزیع کاغذ شاهد نابسامانی‌های زیادی بودیم.

چالش‌های صنعت چاپ و نشر کشور

حرکت به سمت خودکفایی صنعتی در حوزه چاپ و در فرایند علمی شدن و تحول دانشی»، اشاره کرد.

به باور برخی دیگر از متولیان صنعت چاپ، مشکلات صنعت چاپ در حال حاضر در دو

بخش مطرح است، که در بخش نخست می‌توان به مسائل «کلان» اشاره کرد.

در بخش مسائل «کلان»، مواردی همچون «تعریف مناسب از جایگاه صنعت چاپ در داخل کشور»، «عیین متولی متناسب با فعالیت این صنعت»، «استراتژی بر اساس برنامه‌ریزی‌های بلند مدت، میان‌مدت و بر اساس سند چشم‌انداز واقع‌گرایانه» و «تعریف بودجه متناسب و درخور صنعت چاپ»، حائزاهمیت است.

مسئله بعدی، مسائل «جاری» است که مهم‌ترین آنها مشکلات بیش آمده از طریق سازمان‌ها و زیرمجموعه‌های دولتی است،

اافتاب.yz@gmail.com گزارشش

یکشنبه ۲۷ مرداد۱۳۹۸●شماره ۵۵۳۱

نظارت کار دولت است و آن را واگذار نمی‌کند و این پول برای بررس‌های کتاب‌ها است. شصت – هفتاد هزار کتاب در سال را این بررس‌ها می‌خوانند و این چهار میلیارد هزینه این کاری است که ارشاد پرداخت می‌کند.

وقتی از فرد درباره اینکه چرا اداره کتاب این پرداخت‌ها را مستقیم انجام نمی‌دهد و قرارداد بیرونی بسته است، سوال کردیم، گفت: باید بروید کنید. به من از این پول چیزی نمی‌رسد بلکه به بررس‌ها پرداخت می‌شود.

در خلال این گفت‌وگو اما مشخص می‌شود که ایشان «بازرس مالی خانه کتاب» نیز هست. وی گفت: اسامی بررس‌های کتاب در اختیار وزارت ارشاد است، ضمنا این قرارداد برای هفت ماه نیست؛ بلکه برای یک سال است؛ چون بودجه دولت از آن زمان ابلاغ می‌شود و گرنه از ابتدای سال این مبلغ پرداخت می‌شود و بررس‌ها کتاب‌ها را بررسی می‌کنند.

با اینکه به نظر می‌رسد این قرارداد مساوی با برون‌سپاری است، ولی طرف پیمانکار توضیح می‌دهد: این قرارداد به معنای برون‌سپاری نیست و من نظارت‌کننده بر ممیزی نیستم. نظارت بر کتاب‌ها و تطبیق با قوانین بیرون از ارشاد نیست؛ چندین سال است که ذی‌حسابی و مالی ارشاد این شکل را ایجاد کردند. کارفرمای این قرارداد وزیر ارشاد است و فقط پشتیبانی مالی این کار پاسخ درست، سرراغ وزیر و معاون فرهنگی او بروید.

وی در ادامه به موسسه‌ای که او مدیرعامل آن است، اشاره کرد و گفت: این موسسه زیر نظر وزارت ارشاد است و فقط پشتیبانی مالی این کار را این موسسه انجام می‌داده است. ارشاد برای این کار باید هزاران قفصره چک صادر می‌کرد و چون محدودیت‌هایی دارد، آن را به این موسسه واگذار کرده است.

با این حال وزارت ارشاد موضوع را تکذیب و در اطلاعیه خود تصریح کرد که «بررسی کتاب از امور حاکمیتی است و به موجب هیچ قراردادی قابل واگذاری نیست و به موجب قرارداد مذکور امر بررسی و تطبیق بر اساس ضوابط نشر و ابلاغیات وزارت ارشاد تحت نظارت معاونت امور فرهنگی و دفتر توسعه کتاب و کتابخوانی انجام می‌شود.

صدور این اطلاعیه موضوع را قدری حساس تر کرد و در واقع این سوال را ایجاد کرد که ۴ میلیارد تومان پول بر چه اساسی به موسسه پیمانکار واگذار شده است؟

پاسخ ارشاد این بود: نظارت بر کتاب و نشر خصوصی‌سازی نشده، بلکه فقط «امور اجرایی و اداری» آن به یک مؤسسه خصوصی سپرده شده است.

این پاسخ هم کار را خراب تر کرد چرا که این سوال عجیب تر را مطرح کرد که آیا برای امور اجرایی و اداری ساده ۴ میلیارد تومان بودجه نیاز است؟

پاسخ پیمانکار به ابهامات: پول بررس هاست!

مدیرعامل موسسه‌ای که گفته شده با رقم بالایی ممیزی کتاب انجام می‌دهد، در گفت‌وگو با فارس به برخی حواشی ایجاد شده پیرامون قراردادی که این موسسه برای تطبیق

کتاب‌ها با ضوابط نشر ارشاد دارد و رقم این قرارداد، پاسخ داد. طرف این قرارداد گفت: این قرارداد برای نظارت بر کتاب‌هاست که باید بروید جزئیات آن را از معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سوال کنید. اسم قرارداد «قرارداد پشتیبانی و اجرایی» است و پشت این قرارداد هزار نفر از اساتید دانشگاه هستند که در ممیزی نقش دارند و باید همه این جزئیات را از آقای جوادی و مدیر اداره کتاب سوال کنید. وی درباره اینکه چگونه در ممیزی نقش داشتید، اینطور پاسخ می‌دهد: ما ممیزی نمی‌کردیم،

کتاب‌ها برای بررسی طراحی شده بود، در این صورت با حذف بررس‌ها بخش قابل توجهی از بودجه مورد نظر به راحتی در اختیار افراد و مؤسسه طرف قرارداد قرار می‌گیرد.

بخش مهم دیگر، بحث ماشین‌آلات صنعت چاپ در بخش صفای است که متأسفانه به روز نشده‌اند آن هم به خاطر بنیه مالی ضعیف این قشر، که می‌طلبد دولت با ارائه تسهیلات کم بهره به این قشر کمک کند تا ماشین‌آلات برورتزی داشته باشند.

درباره بخش واردات و کیفیت مواد اولیه نیز این نکته حائز اهمیت است که بیش از ۸۰ درصد از ماشین‌آلات و مواد اولیه صنعت چاپ کشور، وارداتی است که می‌طلبد هم بر روی واردات ماشین‌آلات چاپ و هم بر روی مواد اولیه، نظارتی داشته باشیم که متأسفانه نظارت نیست و هر تاجری طبق تشخیص خودش به واردات این مواد پرداخته و پس از در معرض دید قرار دادن، آنها را به فروش می‌رساند.

اهالی صنعت چاپ کشور در بخش دارایی نیز با یکسری مشکلاتی مواجه هستند، به گونه‌ای که عدالت مالیاتی در این کشور اجرا نمی‌شود یعنی یک مسئول چاپخانه یا صحافی سالانه حدود ۱۰ الی ۱۵ میلیون تومان به دولت نیست پرداخت می‌کند. استمش هم هست تولید، اما در بخش خدماتی برخی‌ها شاید روزی ۱۵۰ میلیون تومان فروش داشته باشند، ولی این مالیات را پرداخت نمی‌کنند.

در مجموع به نظر می‌رسد حل مشکلات صنعت چاپ نیازمند عزم جدی ناشران و دولت برای تحقق برنامه‌های تعریف شده و حرکت از دولتی‌بودن به نظام خصوصی شدن است در این صورت اگر نظارت بر بخش خصوصی دقیق و هدفمند باشد می‌توان چشم انداز روشنی برای فعالیت صنعت چاپ در کشور متصور بود.

^[1] وقتی از فرد درباره اینکه چرا اداره کتاب این

^[2] وقتی از فرد درباره اینکه چرا اداره کتاب این